

*Ганна Зикунова,
магістрантка II курсу
факультету природничої та
фізико-математичної освіти
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка*

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СТАРШІЙ ШКОЛІ – АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ

Впровадження будь-якого нововведення супроводжується низкою складнощів. Незважаючи на те, що дистанційна освіта існує вже досить тривалий час, активно використовувати її почали лише в останні 3 роки. До того ж, деякі країни зіткнулися з новим способом навчання буквально у 2019–2021 навчальному році у зв'язку з гострою необхідністю (COVID-19).

Теоретичні дослідження з питань дистанційного навчання базуються на методологічній роботі С. Архангельського, Ю. Бабанського, С. Гончаренка, М. Махмутова, Є. Полота, В. Сагарди, Л. Виготського, П. Гальперіна, Г. Костюка, Н. Тализіної та інших. Значних зусиль до формування системи дистанційного навчання доклали вчені С. Батишев, М. Згуровський, О. Кірсанов, І. Огородніков, Л. Романишина, П. Сікорський, І. Харламов; Е. Тоффлер та інші.

Дистанційне навчання – процес організації навчання в дистанційній формі, при організації якого усі або частина занять здійснюється з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, при цьому викладач та учень знаходяться на територіальній віддаленості [3, с. 124].

Саме форма дистанційного навчання створює перспективи для учнів, які з поважних причин пропускають школу (конкурси, змагання та інше) і особливо для тих, хто за станом здоров'я навчається індивідуально, якісно задовольнити власні запити в отриманні освіти.

Основними цілями впровадження дистанційної форми навчання є: здійснення повноцінного розвитку особистості дитини за рахунок зменшення частки репродуктивної діяльності в рамках освітнього процесу; організація більш ефективного використання навчального часу; підвищення якості освіти; забезпечення доступності навчання за рахунок активного використання можливостей відкритої самоосвіти; розвиток таких якостей особистості, як відповідальність, організованість, самостійність.

Дистанційне навчання включає сучасні методи і форми проектування та відображення змісту навчання, елементів модульного та комп'ютерного навчання, теорії та практики, самостійної роботи учнів, використання

сучасних інформаційних технологій, комп'ютерів, телекомунікацій у навчанні та є цілеспрямованим інтерактивним процесом взаємодії учнів та викладачів-модераторів.

Переваги дистанційного навчання включають гнучкість, асинхронний час, доступність інформації про освітні ресурси, масовість, інтерактивність, автоматизацію контролю та моніторингу.

Серед недоліків можна виділити такі:

- відсутність очного спілкування вчителя і учня – не всі учні можуть бути самодисциплінованими і самосвідомими, на високому рівні здійснювати самостійну навчальну діяльність, тому немає безпосередньої можливості здійснювати контроль за діями слухачів;
- можливість необ'єктивної оцінки знань учня вчителем (основа дистанційного навчання письмова, а деяким учням легше викласти відповідь усно);
- необхідність достатньо високого рівня підготовки учнів для успішної роботи в системі дистанційного навчання;
- недостатньо розвинене вміння здійснювати комунікацію на відстані як в учнів, так і у вчителів та у зв'язку із цим виникнення проблеми появи комунікативного бар'єру і відсутності психологічного комфорту учасників дистанційного навчання тощо [1, с. 120].

Для успішної реалізації дистанційного навчання адміністрація школи повинна спрямувати свою діяльність на:

- аналіз готовності педагогічних працівників і учнів до дистанційного навчання;
- затвердження режиму роботи педагогічних працівників в умовах дистанційного навчання, розробка й інформування щодо порядку контролю, обліку робочого часу та ведення необхідної документації;
- аналіз і використання нормативно-правової бази з організації дистанційного навчання;
- забезпечення психологічної підтримки учнів, різних форм зв'язку з батьками, організація консультаційних пунктів тощо;
- доручення щодо вивчення стану забезпеченості та наявності умов для дистанційного навчання в учнів закладу освіти та вчителів (у разі необхідності надати в користування педагогам комп'ютерну техніку закладу);
- проведення онлайн-нарад, семінарів, вебінарів, консультацій, відеоконференцій з педагогічними працівниками і батьками;
- моніторинг дистанційних платформ і цифрових сервісів та затвердження переліку тих, які найбільше підходять учням і

педагогам для дистанційного навчання з урахуванням особливостей освітнього процесу закладу освіти.

Дистанційне навчання має насамперед зосередитися на наступних категоріях учнів:

- Діти, які мешкають у важкодоступних і територіально віддалених місцях від закладів загальної середньої освіти.
- Учні старших класів, які прагнуть здобувати знання відповідно з традиційною середньою освітою.
- Обдаровані діти та підлітки, які здатні самостійно засвоювати навчальні програми.
- Особи, які готуються до вступу у вищі освітні заклади.
- Громадяни України, які тривалий час проживають за кордоном [2, с 101].

З моєї точки зору, головним завданням дистанційного навчання є розвиток творчих і інтелектуальних здібностей людини за допомогою вільного і відкритого використання всіх освітніх програм і ресурсів, у тому числі, доступних в Інтернеті. Через те що, Інтернет – це всесвітня інформаційна система, що представляє собою безліч комп'ютерних мереж на всій планеті об'єднаних між собою, то вона може бути одним із засобів дистанційного навчання, бо її дані зможуть допомогти викладачам і учням створити з питань інформаційну картину, що їх цікавлять.

Для організації дистанційного навчання в школі має бути зроблена наукова-методична база, дистанційні курси, робочі навчальні плани, та факультативи, проведена велика підготовча та організаційна робота. При впровадженні дистанційного навчання в закладах середньої освіти виникають такі труднощі:

- відсутність підготовки вчителів предметів до використання та впровадження дистанційної освіти в школі;
- недостатнє забезпечення технічними ресурсами як шкіл, так і учнів;
- відсутність досвіду роботи в цій галузі;
- труднощі в розробці навчальних посібників, програм, підручників, відсутність варіативності.
- невизначеність чітких відмінностей між розподілом навчального часу на денну та дистанційну форму навчання;
- відсутність достатньої нормативно-правової та науково-методичної бази;
- недостатній рівень комп'ютерних знань, навичок роботи в Інтернеті, використання інтерактивних технологій навчання;
- відсутність навичок саморегуляції, самоосвіти, саморозвитку, професійної рефлексії;
- впровадження такого нововведення потребує психологічної

підготовки всіх учасників дидактично-виховного процесу.

Важливо підкреслити, що в нашій країні однією з головних перепон у поширенні дистанційного навчання є ситуація, що внутрішня культура освіти визнає переважно традиційне навчання.

Для того, щоб система дистанційного навчання займала належне місце в системі освіти України, необхідно, перш за все, створити глобальну комп'ютерну мережу освіти і науки, оскільки саме комп'ютер дозволяє отримувати та обробляти навчальний матеріал, є одночасно бібліотекою, довідково-інформаційним і комунікаційним центром, що робить його одним із учасників реалізації програми безперервної освіти в Україні.

На мою думку, проблем багато, але сучасні заклади середньої освіти з традиційною класно-урочною системою мають потребу запровадити дистанційну форму при навчанні старшокласників, та організації, індивідуального навчання вдома, але не на рівні застосування окремих її елементів, а на рівні повноцінного впровадження дистанційної форми в системі загальної освіти. Вирішення цієї надзвичайно важливої проблеми вимагає системного підходу.

Список використаних джерел

1. Абакумова О. О. Дистанційна освіта: суть, основні характеристики, перспективи розвитку / О. О. Абакумова // Держава і глобальні соціальні зміни: історія, теорія, ідеологія: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. соціол. 28–29 жовтня 2010 р. / уклад.: Б. В. Новіков, Л. М. Димитрова, П. В. Кутуєв. – К.: НТУУ «КПІ», 2010. – С. 123124.
2. Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротинко Н. Г., Рибалко О. В., Богачков Ю. М. Технологія розробки дистанційного курсу: навч. посіб. / за ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. – К.: Міленіум, 2008.
3. Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Сиротенко Н. Г. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс: навч. посіб. / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко. – Х.: НТУ «ХПІ», «Торсінг», 2002. – 320 с.